

Loški razgledi

MUZEJSKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA

**LOŠKI
RAZGLEDI
67**

LOŠKI RAZGLEDI

67 – 2020

Uredila:

Marija Lebar

Uredniški odbor:

Mojca Ferle

dr. Matevž Košir

Marija Lebar (glavna urednica)

Judita Šega

dr. France Štukl

dr. Luka Vidmar

Ivo Vraničar

Za vsebino člankov odgovarjajo avtorji.

Redakcija zaključena maja 2021.

Jezikovni pregled:

mag. Alenka Klemenc

Prevodi:

Martin Cregeen (angleščina)

Katja Uršič (nemščina)

Oblikovanje in priprava za tisk:

Studio Grad Škofja Loka

Oblikovanje naslovnice Nives Lunder

Tisk:

Tiskarna Nonparel d.o.o., Škofja Loka

Izdalo in založilo:

Muzejsko društvo Škofja Loka

zanj Helena Janežič, predsednica

www.mdloka.si

Naklada:

600 izvodov

Izdajo Loških razgledov je finančno podprla Občina Škofja Loka.

ISSN 0459-8210

Spoštovane bralke, dragi bralci Loških razgledov!

Za nami je posebno leto, leto preizkušenj in sprememb, leto dvomov, vprašanj brez odgovorov, leto spopada med solidarnostjo in sebičnostjo, leto trpljenja in upanja, razmisleka, kaj je v življenju resnično pomembno. Svet je bil (in je še) razpet med dve sili: ena je naravni zakon, po katerem zmaga močnejši, druga je etični zakon humanizma, po katerem je človeštvo močno toliko, kolikor je močan njegov najšibkejši člen. Smo znali, bomo zmogli močnejši nuditi pomoč šibkejšim, bomo znali biti sočutni, bomo kot posamezniki, kot družba zaradi nesreče, ki jo doživljamo, postali boljši? Kakšna bo normalnost, v katero se bomo vrnil? Bomo znali okrepiti medsebojne vezi? Ne vemo. Bo, kot si želi Ludvik Kaluža: *Maske bomo sneli, / dihati spet prosto smeli, / polni čas si zase vzeli!*

V takšni atmosferi, kakofoniji zamisli, dejanj, je nastajala nova številka *Loških razgledov*, ki je zdaj tu, pred vami. In prav pandemiji koronavirusa, ki je naša življenja obrnila na glavo, smo namenili prvi sklop prispevkov v našem zborniku. Osem jih je in različni so. V imenu NIJZ, Območne enote Kranj, so prispevek, v katerem opisujejo, kako je epidemija COVID-19 zaznamovala Slovenijo, Gorenjsko in še posebej naše Škofjeloško, pripravile Kristina Zadravec, Kristina Orožen in Irena Grmek Košnik. O epidemiji in virusu, ki ga bomo sprejeli kot del življenja, razmišlja Bojana Beović, da je COVID-19 kuga 21. stol. pa trdi Pavel Poredoš. Tine Radinja, škofjeloški župan, razkriva, kako je epidemija spremenila delovanje Občine Škofja Loka in življenje v njej. Judita Šega piše o koleri – bolezn, ki je veljala za kugo 19. stoletja in je usodno zaznamovala evropski prostor, kjer je do takrat sploh niso poznali. Da je koronavirus vplival tudi na jezik, potrди v svojem prispevku Domen Krvina, kakšne sledove pa so pustile kužne bolezni iz preteklosti v likovni umetnosti, nam oriše Jure Ferlan.

V nadaljevanju je mogoče prebrati članke z najrazličnejših področij – kakorkoli povezane s Škofjo Loko in Škofjeločani –, ki jih je napisalo 40 avtorjev, razdeljene v sklope, ki jih poznamo iz prejšnjih števil razgledov. Ne spreglejte jih, saj so kvalitetni in zanimivi, ponujajo razmislek o preteklosti in so smernice za prihodnost.

Preden zaželim *Loškim razgledom* srečno v življenje, še zahvala članom uredniškega odbora, ki so pomagali, da je ta naša publikacija takšna, kot jo imamo radi. Članom Heleni Janežič, Ivici Krek in mag. Tonetu Koširju, ki so doslej soustvarjali *Loške razgled*e, se iskreno zahvaljujem za vse, novim članom Mojci Ferle, dr. Luku Vidmarju in Ivu Vraničarju pa želim, da bi s svojim znanjem obogatili prihodnje številke tega domoznanskega zbornika.

Loški razgledi torej začenjajo svojo pot med vas, najdete tudi vi pot do njih. Naj bodo del vašega življenja, pa naj bo za dan, teden, mesec ali več. Vesela sem, da jih lahko delim z vami.

Marija Lebar, urednica

Vsebina / Contents

<i>Marija Lebar</i>	Uvodne misli <i>Foreword</i>	5
Epidemija COVID-19 Epidemia COVID-19		13
<i>Irena Grmek Košnik</i> <i>Kristina Orožen</i> <i>Kristina Zadravec</i>	Epidemija COVID-19 na Gorenjskem v letu 2020 <i>COVID-19 epidemic in Gorenjska</i> <i>in 2020</i>	15
<i>Bojana Beović</i>	Virus bomo sprejeli kot del življenja <i>We will accept the virus as part</i> <i>of life</i>	25
<i>Pavel Poredoš</i>	COVID-19 – kuga 21. stoletja <i>COVID-19 – the plague of the</i> <i>21st century</i>	29
<i>Tine Radinja</i>	Pandemija je naša življenja obrnila na glavo <i>The pandemic turned our lives</i> <i>upside down</i>	33
<i>Domen Krvina</i>	<i>Sprotni slovar slovenskega jezika,</i> novejše besedje in koronabesedje v letu 2020 Current dictionary of the Slovene language, <i>new vocabulary and corona-</i> <i>vocabulary in 2020</i>	39
<i>Judita Šega</i>	Kolera pred vrati Škofje Loke (1886–1910) <i>Cholera at the gates of Škofja Loka</i> <i>(1886–1910)</i>	51
<i>Jure Ferlan</i>	Kužna znamenja na Škofjeloškem <i>Plague shrines in the</i> <i>Škofja Loka region</i>	67

<i>Ludvik Kaluža</i>	<i>Kronano zlo</i> Crowned evil	78
Razgledi Views		79
<i>Janez Kopač</i>	Občine na območju Loškega gospostva do konca 2. svetovne vojne <i>Ortsgemeinden im Gebiet der Grund-</i> <i>herrschaft Lack bis zum Ende des 2.</i> <i>Weltkriegs</i>	81
<i>Miha Markeč</i> <i>Andrew D. Hoffman</i>	Soriški narečni govor/ <i>Zarzer(ische)</i> <i>Mundart (nem.)</i> <i>Sorica dialect/Zarzer (ische) Mundart</i> <i>(German)</i>	131
<i>Alojz Demšar</i> <i>Petra Leben Seljak</i>	Nova spoznanja o kolonizaciji sveta pod Ratitovcem <i>New insights into the colonization</i> <i>of the area below Ratitovec</i>	149
<i>France Štukl</i>	Poglavja iz financiranja (staro)loške prafare <i>Die Finanzierung der Urgemeinde</i> <i>(Stara) Loka – einige Kapitel</i>	167
<i>Jana Hafner</i>	Od razpusta orlov do Sportnega kluba Sora v Škofji Loki (1929–1936) <i>Von der Auflösung der Orli bis zur</i> <i>Entstehung des Sportklubs Sora in</i> <i>Škofja Loka (1929–1936)</i>	193
<i>Franc Križnar</i>	Uglasbena literarna poetika Cvetka Golarja (1879–1965) in njegovega sina Manka (1911–1988) <i>The musical literary poetics of Cvetko</i> <i>Golar (1879–1965)</i> <i>and his son Manko (1911–1988)</i>	219

<i>Bojan Kofler</i>	Šilavci (<i>Bembidion</i>) v okolici Škofje Loke, Železnikov in Žirov <i>Genus Bembidion in the vicinity of Škofja Loka, Železniki and Žiri</i>	237
<i>Matija Križnar</i> <i>France Stare</i>	Zanimivi in redki ostanki triasnih rinholitov iz Crngroba <i>Interesting and rare Triassic rhyncholites from Crngrob</i>	251
Leposlovje Literature		259
<i>Agata Trojar</i> <i>Branko Završan</i> <i>Boštjan Soklič</i>	<i>Druga koža</i> Obrazi Igorja Žužka Second skin <i>Faces of Igor Žužek</i>	261
Občina in občinski nagrajenci The municipality and municipal award winners		269
<i>Jernej Tavčar</i>	V letu podgane – Annus horribilis 2020 <i>In the year of the rat – Annus horribilis 2020</i>	271
<i>Sabina Gabrijel</i>	Priznanja Občine Škofja Loka za leto 2020 <i>Awards of the Municipality of Škofja Loka for 2020</i>	286
<i>Damjana Peternelj</i>	Občina Gorenja vas - Poljane v letu 2020 <i>The Municipality of Gorenja vas - Poljane in 2020</i>	296
<i>Damjana Peternelj</i>	Priznanja Občine Gorenja vas - Poljane za leto 2020 <i>Awards of the Municipality of Gorenja vas - Poljane for 2020</i>	304

Gradivo in spomini <i>Material and memoirs</i>		309
<i>Franci Feltrin</i>	Moji spomini in vtisi na Poljče, 9. 10. 1990 <i>My memories and impressions of Poljče</i>	311
<i>Saša Nabergoj</i>	Loški muzej Škofja Loka: sodobni muzej 21. stoletja <i>Loka Museum Škofja Loka: a contemporary museum of the 21st century</i>	319
<i>Snežana Sotlar</i>	Virtualni sprehod po kranjskem prezbiteriju v cerkvi svetega Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki <i>A virtual stroll through a Carniolan presbytery</i>	329
<i>Nina Arnuš</i> <i>Mihaela Bračko</i>	Dr. Marija Bračko v Aleji zaslužnih Ločanov <i>Dr. Marija Bračko in the Alley of Worthy Loka Citizens</i>	333
<i>Judita Šega</i>	Nataša Budna Kodrič – dobitnica Aškerčevega priznanja za leto 2020 <i>Nataša Budna Kodrič – Recipient of the Aškerc Award for 2020</i>	338
<i>Saša Bogataj Suljanović</i>	Nastja Tomat – Psihologija kot znanost v pomoč izzivom prihodnosti <i>Nastja Tomat – Psychology as a science for facing future challenges</i>	341
<i>Janez Cerkvenik</i>	Spomini na leto 1920 <i>Memories of 1920</i>	346
<i>Alojz Demšar</i>	Muzejsko društvo Žiri – prvih 50 let <i>Žiri Museum Society – first 50 years</i>	354

<i>Miha Naglič</i>	Razgledi z loškega juga Ob 40-letnici <i>Žirovskega občasnika</i> <i>Views from the south of Loka</i> <i>On the 40th anniversary</i> of Žirovski občasnik	360
<i>Tine Radinja</i>	Dr. Aleksandra Kornhauser Frazer (1926–2020) <i>Dr. Aleksandra Kornhauser Frazer</i> (1926–2020)	364
<i>Alojzij Pavel Florjančič</i>	Tonetu Mlakarju v spomin (1921–2020) <i>In memory of Tone Mlakar</i> (1921–2020)	367
<i>Urška Omejc</i>	Štefanija - Štefka Križnar (1937–2020) <i>Štefanija - Štefka Križnar</i> (1937–2020)	370
<i>Viktor Zadnik</i>	Stane Pečar (1928–2020) <i>Stane Pečar (1928–2020)</i>	376
<i>Ludvik Kaluža</i>	Igor Žužek (1960–2020) <i>Igor Žužek (1960–2020)</i>	380
<i>Zvonka Zupanič Slavec</i> <i>Janez Justin</i> <i>Boštjan Soklič</i>	Edi Sever (1943–2020) <i>Edi Sever (1943–2020)</i>	384
<i>Ludvik Kaluža</i>	Jurij Simonič (1955–2020) <i>Jurij Simonič (1955–2020)</i>	388
Delovanje Muzejskega društva Škofja Loka <i>Activities of the Škofja Loka Museum Society</i>		391
<i>Uredništvo</i> <i>Editorial Board</i>	Zbor članov Muzejskega društva Škofja Loka za leto 2019 <i>Meeting of members of</i> <i>the Škofja Loka Museum Society</i>	393

<i>Aleksander Igličar</i>	Blaznikovi večeri in druge prireditve v letu 2020 <i>Blaznik evenings and other events in 2020</i>	402
<i>Štefan Kržišnik</i>	S čim pa naj se ukvarjamo, če ne s (polpreteklo) zgodovino? <i>With what should we deal if not with (semi-past) history?</i>	405
<i>Ambrož Demšar</i>	<i>Tole moram povedat'</i> 3. Nagradni natečaj za mlade This I must say <i>3rd Prize competition for youth</i>	419
<i>Helena Janežič</i>	Knjižne novosti Muzejskega društva Škofja Loka <i>Book novelties of the Škofja Loka Museum Society</i>	431
Predstavitve knjig in kronika		435
	<i>Presentation of books and the chronicle</i>	
<i>Valentin Bogataj</i>	<i>Gorenjevaško in Hotaveljsko skozi čas</i> Gorenjevaško and Hotaveljsko through time	437
<i>Anton Bogataj</i>	<i>Pošten bodi in delaj</i> Be honest and work	441
<i>Danijela Dolinar</i>	Knjižne novosti v domoznanski zbirki škofjeloške knjižnice <i>Book novelties in the ethnographic collection of the Škofja Loka library</i>	445
<i>Franc Podnar</i>	Kronika občin Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane (od 1. januarja do 31. decembra 2020) <i>Chronicle of the municipalities of Škofja Loka and Gorenja vas - Poljane (from 1 January to 31 December 2020)</i>	451

Uredništvo Avtorji prispevkov 2020 459
Editorial Board *Authors of contributions 2020*

Uredništvo Nakup knjig in *Loških razgledov* 463
Editorial Board *Purchase of books and Loški razgledi*